

ANGOLA 15 JUNI TOT 10 JULI 2007

Toen we aankwamen op het grote zandplein was de voetbalwedstrijd al begonnen. Paul, bedenker van The Great Football Giveaway project, was al een week in Angola en had een voetbalwedstrijd tussen de kinderen van de SOS village tegen een groep kinderen uit de stad geregeld. Verbijsterd stond ik langs de zijlijn samen met honderden kinderen, die fanatiek hun team aanmoedigden. Na een ferme schouderduw vloog de jongen met maar één been en één arm een flink eind door de lucht. Beide teams speelde met een speler, die een been miste. Maar in het heetst van de strijd was er geen tijd om daar rekening mee te houden. Het heeft ook een voordeel met zo'n stok, je wint bijna ieder kopduel. Wat opviel waren de spelers op sokken, of zoals de meesten, met één sok. Want als je geen voetbalschoenen kan betalen is het al super cool als je tenminste een sok om de voet hebt waar je de bal mee trapt. Dan moet je niet nadenken over de grip, die je waarschijnlijk mist als je met een sok speelt, image is everything!

Dat bleek al toen we in Luanda landen. Op het parkeerterrein van het vliegveld stonden alleen maar dure auto's, Porsch Cayennes, Range Rovers en BMW's. Tien uur eerder had ik mijn appartement in South Kensington verlaten. Een buurt met waarschijnlijk één van de hoogste dichtheden multi-miljonairs in de wereld. Waar de kans om door een Ferrari te worden overreden vele malen groter is dan door een Opel. Ik was op weg naar Angola, een van de armste landen ter wereld. Ik liet mijn Gucci, Prada en elektronische gadgets achter en

vertrok met backpack vol met goedkope H&M shit naar Heathrow.

Ik liep al een tijd rond met het idee dat ik misschien iets voor de wat minder grote bofkonten van deze wereld moest doen. Helaas is er altijd wat belangrijkers te doen: vriendinnetje, werken, zeilen, feesten en je moet af en toe ook nog op vakantie. Tot die mail van Lucy waarin mij deze kans zo in de schoot geworpen werd. Het kostte dan ook niet lang om de knoop door te hakken. Op naar Angola met maar één doel in gedachten. Kinderen blij maken, dat moet niet moeilijk zijn met een container met 3000 voetballen.

Om 3000 voetballen een land in te krijgen is lastig, om 3000 voetballen Angola binnen te krijgen is bijna onmogelijk. Met hulp van BP konden we na vijf dagen eindelijk de ballen in ontvangst nemen. Het uitdelen kon beginnen. We waren nog in Libito, de stad waar de container naar toe was getransporteerd, en bezochten een school voor straatkinderen. Vorig jaar waren Paul en Bob in

Malawi geweest, waar mensen niets hebben maar redelijk vrolijk en samenhorig zijn. Hier was dat anders. De kinderen doken als gekken op de ballen en waren in eerste instantie niet van plan om de ballen te delen. Gelukkig, met wat hulp van ons vlogen de ballen na een paar minuten in het rond en zagen de kinderen dat er altijd wel eentje was waar je tegenaan kon trappen.

In totaal hebben we ongeveer 100 scholen bezocht. Het viel op dat in de steden er een echte mijn mijn mijn cultuur is, terwijl op het platteland er veel meer gedeeld blijkt te worden. Vooral in de afgelegen gebieden zijn de mensen stomverbaasd als je ze iets komt brengen. Dat is nog nooit gebeurd. Dertig jaar oorlog heeft het land compleet kapot gemaakt. Overleven was het enige wat telde, er werd geplunderd, vermoord en verkracht. Het was dan ook niet raar dat kinderen langs de weg in eerste instantie altijd een beetje achterdochtig waren als je ze iets wilde geven. In Angola is nog zo weinig hulp van organisaties uit het westen dat ze niet begrijpen dat ze de bal mogen houden. Pas als je weg rijdt komen de dansjes, vreugdetranen en wordt de bal gekust. Nog nooit hebben deze kinderen iets gekregen en dan stopt er opeens een jeep en geef je ze het mooiste kado waar ze tot dan toe alleen maar over hadden gedroomd, een voetbal!

Een voetbal, het klinkt in onze oren als zo iets onbenulligs, iets gewoons dat iedereen heeft. In Angola is dat anders. Daar is er weinig dat de betekenis van een bal kan overtreffen. Wat je daar voor elkaar kan krijgen met een bal is moeilijk te beschrijven. Toen ik moest beslissen of ik naar Angola wilde of niet had ik mij een voorstelling gemaakt van de mensen die ik daar zou ontmoeten.

Zoals zo vaak als je je een beeld vormt van een een plek waar je nog nooit bent geweest was de werkelijkheid totaal anders. Ik had me een agressieve sfeer voorgesteld. We zouden bodyguards nodig hebben om niet ieder moment overvallen te worden. Er zouden waarschijnlijk nog veel wapens zijn en mensen geven er een stuk minder om een mensenleven dan bij ons in Europa. Het tegenovergestelde was waar. Zoals de burgemeester van Boccoio het verwoordde. We hoefden ons geen zorgen te maken, zowel overdag als 's nachts zouden we niet worden dood geschoten, dat beloofde hij. Ik denk dat de Angolese bevolking geweld een beetje beu is.

Natuurlijk werden we af en toe raar aangekeken. Het komt ook niet vaak voor dat er blanke mensen

over de markt lopen, zeker niet in de afgelegen gebieden waar wij soms waren. Maar dat een toerist een aantal jaarsalarissen in zijn zak kan hebben en dat je hem kan overvallen, daarover hebben de mensen in Angola nog niet nagedacht. Zelfs als je met een auto vol met ballen voor een groep gehaaide tieners en twintigers staat, en je zegt dat ze er af moeten blijven, dan doen ze dat.

Tijdens onze tocht hebben we een aantal steden bezocht om vervolgens alle dorpen er omheen te voorzien van onze voetballen met het idee dat er een competitie zou ontstaan tussen scholen. Vaak werden we begeleid door een gids, zoals Adriano in Boccoio, die voor een organisatie werkt die scholen op het platteland bouwt. Hij nam ons mee over zandpaden, waar wij al lang zouden denken dat daar geen beschaving meer was. Hij nam ons mee naar een dorp, diep in de wildernis. Adriano vertelde dat hij al dertig jaar niet meer in het dorp was geweest. Hij had hier familie gehad, maar die waren verjaagd en gedood door de rebellen. Hij kwam nu terug met voetballen, om de kinderen van die rebellen uit te nodigen om te komen voetballen met de kinderen uit zijn dorp.

Daar diep in de wildernis kwam ook onze naïviteit goed naar voren. We vertrouwden Adriano als geen ander. Hij wist de weg en wist waar het veilig was en waar niet. Maar als je ergens dertig jaar niet geweest bent hoe kun je dan weten dat het veilig is. In het enthousiasme van het moment was Adriano al lang vergeten dat hij een aantal redelijk nerveuze westerlingen in zijn auto had. Het gevaar in Angola loopt namelijk niet langs de weg, maar zit er onder, daar waar je het niet kunt zien. Er zijn op dit moment nog ongeveer 265.000 landmijnen. De

Angolese zelf hebben leren leven met deze bedreiging en als er een auto over een weg heeft gereden, zonder dat deze werd opgeblazen, dan is volgens de Angolese theorie de weg veilig. Helaas kan jaren later er nog steeds iets exploderen. Volgens de mannen van Halo Trust, die landmijnen opruimen, merk je er weinig van als je op een mijn rijdt. Als je een anti-personel mijn raakt, dan heb je een lekke band. Als je een anti-tank mijn raakt dan blijft er van de jeep niet veel meer dan stof over. Dat was goed om te weten, een hele geruststelling.

Gelukkig hadden we twee chauffeurs, die ons tegen al deze narigheid zouden moeten beschermen. Zij zouden ons natuurlijk nooit meenemen naar onveilige wegen, zij kenden dit gebied als geen ander. Eén van onze drivers was bij toeval aan onze groep toegevoegd, omdat de driver die ons had moeten rondrijden er met zijn aanbetalingsvande was gegaan. Daniel, van Portugese afkomst, was kolonel geweest in het leger en had daarom al snel de bijnaam 'The Colonel'. Hij werd de belichaming van onze trip in Angola. De eerste dagen was het wennen aan iemand die zo open over de oorlog sprak. En dan vooral over gebeurtenissen die ik kende uit Rambo films. Hij vertelde hoe hij over een anti-tank mijn was

gereden, was beschoten met lucht-afweer geschut en hoe hij zich had weten te redden uit een hinderlaag door iedereen eigenhandig neer te knallen. En dat was nog niet het afschuwlijkste wat hij te vertellen had. Hij had wapens getest voor de Russen, die de MPLA, de partij van de Colonel, steunde tijdens de oorlog. Dit waren de meest ranzige wapens die je je kunt voorstellen. Hij had er zelf wat gezondheids problemen aan overgehouden.

Het meest bizarre was dat Jakes onze andere chauffeur, een blanke Zuid-Afrikaan, ook in Angola had gevochten, zoals alle Zuid-Afrikanen in militaire dienst. Zuid-Afrika steunde UNITA, omdat ze niets zagen in een communistische buurman. Jakes en de Colonel hadden twintig jaar geleden nog aan hetzelfde front gelegen, al lagen ze beiden aan een andere kant van het strijdperk. Het mooie van mensen is, dat ze dingen kunnen vergeten en vergeven. Onze drivers waren nu als jut en jul. Zowel Jakes als de Colonel waren het beiden niet eens met de oorlog. Zoals de Colonel zei: "Ik was geen communist, en ik weet dat ik voor hele foute mensen heb gevochten, maar dit is mijn land en ik heb dat verdedigd. Ik had geen keus, als ik niet voor hen vocht zou ik worden gedood."

Angola is een van de rijkste landen van Afrika, het heeft olie, goud en diamanten. Zoals in zoveel Afrikaanse landen ging de oorlog om niets anders dan de schatten van het land. Helaas wordt zoals vaak het geval is de buit niet eerlijk verdeeld, de president is miljardair en de bevolking straatarm. Maar om het in Jakes zijn bewoordingen te stellen: That's Africa!

Je kunt je voorstellen dat het voor een jongen, die zo beschermd opgevoed is als ik, een hele ervaring was. Een land kapot geschoten en verlamd, armer dan arm, met een regering die alleen voor zichzelf kiest. Een uitzichtloze toekomst dus. Toch zijn de mensen niet gedeprimeerd. Mensen zijn vaak heel vrolijk, vooral de mensen op het platteland. Wanneer wij dan kwamen met onze jeep vol ballen werd dat alleen maar versterkt. En het was niet alleen leuk voor hen, het weggeven van voetballen is echt een van de leukste dingen om te doen. Je

voelt je net als Sinterklaas. Het weggeven van ballen op scholen is belangrijk en maakt een hoop mensen blij, maar het allerleukste is om kinderen langs de kant van de weg te verrassen met een bal.

Kinderen in Angola spelen vaak met zelfgemaakte ballen, gefabriceerd van plastic zakken en touw. We hebben met tientallen van deze kinderen ballen geruild. Hun bal tegen die van ons. Ons project heette ook niet voor niets The Great Football Takeaway. En de reacties van deze kinderen is onbeschrijfelijk. Ballen worden gekust, er wordt gedanst, gehigh fived, omhelsd en er komen tranen van blijdschap. Nogmaals, wij kunnen ons niet voorstellen wat een voetbal voor deze kinderen betekent. Als dank werden we uitgenodigd voor diners, feesten en voetbalwedstrijden. We hebben zelfs twee kippen gekregen. Maar al die dankbetuigingen waren niet zo mooi als al die lachende gezichten van kinderen, die even héél gelukkig waren. Dat was zonder de steun van al die voetbalsupporters niet gelukt. Waanzinnig bedankt!

Dirk Jan Lucas

